

5/2017

september – október

saleziani.sk

don bosco *dnes*

Špeciálne vydanie k blahorečeniu saleziána kňaza a mučeníka Titusa Zemana

TITUS ZEMAN

MUČENÍK ZA DUCHOVNÉ POVOLANIA

Don Bosco dnes

Časopis pre saleziánsku rodinu,
priateľov a dobrodincov dona Bosca

5/2017

Ročník 48.

Dátum vydania: september 2017

Časopis vychádza 6x do roka,
rozširuje sa bezplatne.

Vydavateľ

Saleziáni don Bosca –

Slovenská provincia

IČO 00 586 421

vo Vydavateľstve Don Bosco

Šéfredaktor

Rastislav Hamráček SDB

Redakčná rada

Pavol Grach SDB

Michaela Köglerová

Viera Antalíková FMA

Lucia Fojtíková ASC

Zástupkyňa VDB

Fotoediting

Terézia Liptáková

Jazykové úpravy

Adriana Reguliová

Grafická úprava a zalomenie,

DTP spracovanie Juraj Martiška

Distribúcia

Terézia Liptáková

Tlač

Alfa print s. r. o.

Registrácia MK SR č. EV3448/09

ISSN 1338-4201

Vaše milodary

Finančnú podporu pre prácu
saleziánov môžete poslať:

Bank Name:

Všeobecná úverová banka (VÚB)

Account Name:

Saleziáni don Bosca – Slovenská

provincia, Miletičova 7, Bratislava

Swift code: SUBASKBX

IBAN:

SK36 0200 0000 0000 2933 0062

Poznámka pre príjemcu: 430

Adresa redakcie

Don Bosco dnes

Miletičova 7

821 08 Bratislava

Tel.: 02/ 50 23 13 81

E-mail: dbd@donbosco.sk

Foto obálka: © archív redakcie

www.saleziani.sk

PROGRAM BLAHOREČENIA Titusa Zemana

Piatok**29. septembra 2017**

Katedrála svätého Martina

20.00

modlitbová vigília

Sobota**30. septembra 2017**

Bratislava-Petržalka,

priestranstvo pri Kostole Svätej rodiny

9.30modlitbový program pred svätou
omšou**10.30**

pontifikálna svätá omša blahorečenia

12.30 – 14.00modlitba pri relikviách nového
blahoslaveného**16.00**slávnostný ceremoniál po blahorečení
dona Titusa Zemana „Prekročil som
hranicu“

HANT Aréna, Bratislava

Nedeľa**1. októbra 2017**

Bratislava-Vajnory,

Námestie Titusa Zemana

10.00

modlitba svätého ruženca

10.30svätá omša na podakovanie
za blahorečenie**Pohľad na saleziánsky**

don Ángel Fernández Artime SDB
hlavný predstavený saleziánov

svet – saleziánsky pohľad na svet

Očakávam vás počas dní blahorečenia

Moja drahá saleziánska rodina, skutočne zo srdca vás pozdravujem. Spomínam si na naše stretnutia na Slovensku počas návštevy, ktorú si veľmi nosím v srdci. Pre mňa bola prekrásna a verím, že aj pre všetkých nás.

Dnes mám príležitosť pozvať vás na stretnutie v jeden veľmi osobitný deň. Veľmi osobitný pre vás, pre nás ako Kongregáciu a ako saleziánsku rodinu vo svete. Hovorím o našom stretnutí na konci septembra na blahorečení nášho spolubrata Titusa Zemana. Aj ja budem s vami a medzi vami. Bude to naozaj veľmi špeciálna udalosť – pre našu saleziánsku rodinu, pre Kongregáciu a veľmi konkrétne a osobitne pre vás na Slovensku.

Veľmi dôrazne pozývam aj mladých. Drahí moji mladí, toto nie je udalosť iba pre dospelých. Je pre všetkých, ktorí nesieme charizmu dona Bosca a tú veľkú saleziánsku citlivosť, najmä voči najchudobnejším. Očakávam vás počas dní blahorečenia. Ja prídem k vám a naozaj mám veľkú túžbu stretnúť sa s vami a znova sa s vami pozdraviť.

Čau a dovidenia!

Don Bosco, mama Margita a prví saleziánski mučeníci – kňaz Kalixt Caravario a biskup Alojz Versiglia vítajú medzi sebou dona Titusa Zemana.

Každý druhý mesiac

DON BOSCO U TEBA DOMA

Časopis *Don Bosco dnes* zasielame bezplatne na požiadanie.

Už od roku 1877 je to dar dona Bosca všetkým priateľom a dobrodincom saleziánskeho diela.

Ďakujeme za každý dar, ktorý nám pomáha rozvíjať dielo záchranu a výchovy mladých doma i v misiách.

Ponúknite časopis svojim blízkym. Rozšírte rodinu dona Bosca.

Za všetkých dobrodinco v slúžime každú sobotu svätú omšu a pamätáme na nich v modlitbách.

Kontakt:
Don Bosco dnes
Miletičova 7
821 08 Bratislava
Tel.: 02/ 50 23 13 81
E-mail: dbd@donbosco.sk

don bosco dnes

Verím, že jeho vydarený život osloví mnohých

Pripravil: rhsdb | Foto: archív

Don Titus sa narodil a zomrel na území dnešnej Bratislavskej arcidiecézy. Preto sa aj slávnosť blahorečenia uskutoční tam. Dávame slovo pastierovi tejto miestnej cirkvi. Bratislavský arcibiskup Mons. Stanislav Zvolenský hovorí o donovi Titusovi a o blahorečení.

Kto je pre vás don Titus Zeman, ako je vám blízky?

Pre mňa osobne je don Titus Zeman človek, ktorý sa dotkol môjho života, lebo Pán Boh ma k nemu priviedol akosi bližšie. V roku 1990 som bol ustanovený za farského administrátora do Bratislavy-Vajnor. Medzi prvými, ktorí sa mi priblížili a boli mi ochotní pomôcť, bol istý pán Uhlár a pani Kukučková. A pani Kukučková, keď som sa s ňou pri jednej príležitosti rozprával, mi spomenula, že aj ona mala brata kňaza. Ako sa rozhovor rozvíjal, dozvedel som sa, kedy zomrel, kde je pochovaný a že bol vo väzení. To bol pre mňa prvý podnet, aby som sa trochu viac zoznámil s jeho životom. Smel som bývať na území jeho rodnej obce, smel som spoznať niekoho z jeho rodiny. Boh mi daroval človeka, nad ktorým môžem rozmýšľať. Vždy, keď premýšľam nad nejakou časťou jeho života, hreje ma to v srdci. Snažím sa pritom predstavovať si, ako sa to odohrávalo, a zakaždým z toho pre mňa vyplýva nejaké povzbudenie. Je, pravda, mnohoraké. Môže to byť povzbudenie k odvahe, povzbudenie k trpezlivosti, povzbudenie k vernosti Bohu.

Čo môže don Titus povedať Cirkvi na Slovensku?

Don Titus Zeman je, a musím to opakovanne povedať, aj keď to znie veľmi jednoducho, ale je to najväčšia pravda, veľkým darom pre každého z nás. Máme v ňom človeka, ktorý prekvapuje a vyvracia všetky naše pochybnosti

Mons. Stanislav Zvolenský, bratislavský arcibiskup metropolita

o tom, či je možné žiť podľa evanjelia v ťažkých časoch. On žil podľa evanjelia v ťažkých časoch. Každá doba majú svoje problémy a v každej dobre je ťažké žiť podľa evanjelia. My však

Vidíme v ňom človeka, ktorý mal silu pre správne, dobré rozhodnutia.

máme v donovi Titusovi Zemanovi človeka, ktorý nás takpovediac aj provokuje, aj napomína, aj láskavo povzbudzuje, že sa oplatí v ktorejkoľvek dobe slobodne sa rozhodnúť pre krásu evanjelia a žiť podľa neho.

V súčasnosti sa prejavuje už aj kríza duchovných povolání. Môže priniesť toto blahorečenie nejakú vzpruhu?

Verím, že blahorečenie dona Titusa Zemana bude vzpruhou pre duchovné povolania. Je zrejme, že celkovo prežívame obdobie istej ťažkosti rozhodovať sa, urobiť definitívne rozhodnutie vo svojom živote. Myslím, že keď sme dostali od Pána Boha dar blahorečenia dona Titusa Zemana, vidíme v ňom človeka, ktorý mal silu pre správne, dobré rozhodnutia. Vidíme jeho život, aj keď naplnený utrpením, ale môžeme povedať, že vydarený. Blahorečenie totiž znamená, že toto je vydarený život, krásny vydarený život. A verím, že pohľad na krásny život dona Titusa Zemana osloví mnohých ľudí, že aj sami sa otvoria pre Božieho Ducha, ktorý im dodá odvalu, aby robili dobré rozhodnutia vo svojom živote, prípadne aj rozhodnutia pre duchovnú životnú cestu. ■

Titus Zeman prehovára k mladým!

Spracovala: Kristína Zelná | Foto: archív

Vo viacerých saleziánskych strediskách na Slovensku sa toto leto žilo s donom Titusom. Animátori vytvárali o ňom program na tábory pre rôzne vekové kategórie a tak príbeh mučeníka za duchovné povolania prežívali deti i mnohí mladí. V ankete sme sa spýtali samotných animátorov, čím sa stal Titus Zeman pre nich.

Celé dva týždne v júli bol don Titus hlavnou postavou prímestského tábora v bratislavskom stredisku na Miletičovej. Vlastne sa akoby vrátil, veď v rokoch 1940 – 1943 tu ako kňaz pôsobil.

Martin Ondruš: Titus Zeman je pre mňa obrovským vzorom pre svoju trpezlivosť, odvahu a dôveru v Boha.

Peťa Alaxinová: Oslovuje ma najmä tým, že mi je bližší ako iní svätí (blahoslavení). Tým, že pôsobil u nás na Miletičke, veľmi si ho spájam so saleziánmi, ktorí sú tam teraz. Vďaka nemu sa mi už pojem svätosť nezdá ako niečo vzdialené.

Martina Cagardová: Mňa na donovi Titusovi najviac oslovila jeho odvaha prevádzať mladých do Talianska. Vnímam to ako jeho obrovskú obeť a ako vzor pre nás, aby sme sa modlili aj my za našich kňazov a nové duchovné povolania v akejkoľvek dobe.

Lukáš Závodník SDB: Titus je pre mňa v prvom rade spolu-brat, vzor. Okrem toho, že cítim voči nemu vďačnosť aj za svoje povolanie, tak mi neprestajne ukazuje, aká je otázka povolania pre mladého človeka dôležitá, aké je dôležité mladých v tejto oblasti sprevádzať. Obdivujem na ňom jeho odvahu, vernosť povolaniu, vnútornú silu a zapálenosť pre apoštolát aj napriek prekážkam.

V Dolnom Kubíne pripravili putovný tábor pre stodvadsať účastníkov a priblížili im, čo to bol totalitný režim.

Pavla Jackulíková: Obdivujem jeho odvahu, vieru a silu. Myslím si, že pochopiť jeho kríž je pre nás mladých veľmi ťažké. Trpezlivosť a láska, s ktorou znášal všetko to mučenie, je obdivuhodná. Verím, že dobrotivý Boh ho odmeňuje v nebi a pre nás môže byť Titus veľkým vzorom.

Kopánkari z Trnavy poznajú dona Titusa aj z rozprávania starších generácií, ktoré svätca stretli. Viac ako 197 detí a mladých s ním tentoraz prežilo príbeh lásky, obety a nádeje.

Lenka Murínová: Don Titus Zeman je veľkou inšpiráciou a vzorom. Ochotne a bez dlhého otáľania povedal „áno“ na Božiu vec. Vtedy zrejme ešte nevedel, ako to celé bude prebiehať a ako sa to skončí, no s vierou sa na neho dokázal spoľahnúť.

Peťo Kubiš: Titus Zeman ma oslovil svojou oddanosťou Bohu. Od útleho detstva vedel, na akú životnú cestu si ho Pán povoláva. Napriek tomu, že ho neuveriteľnými spôsobmi mučili, nezradil svojich bratov. Išiel za hranicu svojich síl a tam mu pomohol Pán. ■

Život a slová dona Titusa

Spracovala: mk | Foto: archív

KTO BOL TITUS ZEMAN

Narodil sa 4. januára 1915 vo Vajnorochoch. V detstve býval často chorý, no v desiatich rokoch sa na príhovor Panny Márie Sedembolestnej náhle uzdravil. Preto sa rozhodol stať sa kňazom. Rodina napokon predala malé pole, pomohli aj dobrodinci a podporovali Titusa počas rokov štúdií.

Dňa 6. augusta 1932 zložil prvé rehoľné sľuby ako salezián. Teológiu študoval v Ríme a v Chieri, v Turíne bol aj vysvätený za kňaza 23. júna 1940. Po návrate do vlasti študoval chémiu a prírodné vedy a vyučoval na biskupskom gymnáziu v Trnave, ktoré spravovali saleziáni.

Keď v roku 1946 komunisti žiadali odstránenie krížov zo školských tried, Titus sa ako profesor v Trnave postavil proti: doplatil na to prepustným. V situácii, keď štátna moc zatvorila všetky kláštory a rehoľníkom znemožnili činnosť, Titus Zeman sa rozhodol zachraňovať mladé duchovné povolania. Na jeseň 1950 dvakrát tajne sprevádzal mladých bohoslovcov cez rieku Moravu a cez Rakúsko do Talianska, aby mohli dokončiť štúdiá teológie a stať sa kňazmi. Pomohol utiecť na slobodu aj niektorým diecéznym kňazom.

Počas tretieho prechodu v apríli 1951 bol Titus Zeman spolu s takmer celou skupinou zatknutý. Obvinenia boli: špionáž a velezrada. Prokurátor žiadal trest smrti, napokon dostal 25 rokov tvrdého väzenia bezpodmienečne so stratou občianskych práv.

Titus znášal väzenia 13 dlhých rokov, bol ťažko mučený, zosmiešňovaný, ponižovaný.

V Jáchymove musel manuálne drviť rádioaktívny urán. V roku 1964 režim Titusa podmienčne prepustil na slobodu, no stále bol sledovaný a robili na ňom aj medicínsky pokus. Zomrel 8. januára 1969 na následky mučenia a väzenia. Pochovali ho 11. januára v rodných Vajnorochoch a už pri pohrebe o ňom hovorili ako o mučeníkovi. V roku 1991 ho úplne rehabilitovali. ■

MODLITBA

„A každý, kto pre moje meno opustí domy alebo bratov a sestry, alebo otca a matku, alebo deti, alebo polia, dostane stonásobne viac a bude dedičom večného života (Mt 19, 29).“

*Všemohúci a večný Bože,
tvoj služobník Titus Zeman obetoval svoj život pre záchranu povolání,
prosíme ťa za mladých, aby pochopili svoj život ako tvoje volanie spolupracovať s tebou,
a osobitne ťa prosíme za tých, ktorí cítia povolanie ku kňazstvu alebo k rehoľnému životu,
aby mali silu opustiť všetko a úplne ti patriť v práci pre tvoje kráľovstvo. Amen.*

S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 9. mája 2017, Prot N. 1745/2017.

Zo slov dona Titusa

Chcem sa stať kňazom, venovať sa výchove mládeže, chcem spasiť dušu svoju a pomocou Panny Márie a dona Bosca i duše iných.

Mamička, ja som služobník Krista a nemám tam čo robiť, keď kríže dajú dole.

Vo chvíľach utrpenia sa pozri na kríž a ulaví sa ti od bolesti v tvojom srdci.

Hľa, naša povinnosť – byť pripravení i život položiť za bratov, veď čože sa báť.

V tomto utrpení, ktoré chcem obetovať na uzmiernenie za svoje hriechy, budem celkom iste myslieť na vás, aby ste všetci vytrvali v povolaní.

Všetko, čo sa mi kladie za vinu, robil som z lásky k Cirkvi a osobitne z lásky k Saleziánskej spoločnosti, ktorej ďakujem za všetko, čím som.

Titus pre laikov? Jeden z nás

Spracovala: Adriana Sárkózyová FMA | Foto: archív

Hoci bol don Titus zasväteným rehoľníkom – saleziánom kňazom, keď mu režim zabránil verejne vykonávať kňazskú službu, urobil z neho laika. Najprv vo väzenských, potom v civilných šatách. No aj ako „laik“ zostal dokonale verný. Prof. Maria Lodovica Zanet, autorka oficiálneho životopisu, ponúka niekoľko myšlienok – posolstvo dona Titusa pre tých, čo žijú svoje povolanie v rodinách a v bežnom živote.

Svätosť života

Don Titus žil síce v úplne iných podmienkach, ako sú tie naše, ale je svätý, a tak nám rozpráva o Kristovi viac než iná osoba, ktorej osud by bol podobnejší nášmu, ale nebol by taký evanjeliový. Jeho svätosť je aktuálna, pretože náš Pán je stále aktuálny, je to on, ktorý je skutočný. Význam svätého, či je to kňaz, rehoľník, alebo laik, je v tom, že jeho život odzrkadľuje evanjelium, Ježišov život.

Námahy a skrytá všednosť

Neľahké podmienky, v ktorých žil, mu pomohli dobre chápať skryté námahy a ťažkosti laikov. V pote tváre si zarábala na chlieb, najprv vo väzniciach, potom vo fabrike ako skladník. Po prepustení na „slobodu“ nikdy nechcel podpísať žiadny dokument, dokonca ani občiansky preukaz z obavy, aby komunistický režim nezneužil jeho podpis ako vtedy, keď pod tlakom neľudského mučenia podpísal svoju obžalobu. Napriek tejto traume jeden papier predsa len podpisoval. Bola to výplata. Vedel, že peniaze potrebuje na prežitie. A tak sa stáva blízky tým, ktorí nemajú žiadne finančné istoty, ba musia rátať korunky, aby vyšli do konca mesiaca.

Na existenciálnej periférii

Keď bol don Titus vo väzení, stretol sa s mnohými ľuďmi, ktorí boli od viery veľmi vzdialení – ateisti, vrahovia, ťažkí recidivisti. Režim trestal kňazov tým, že ich dával do cely práve s takýmito ľuďmi. Pre nich trest – pre kriminálnikov spása. Práve cez kňazov sa im dostalo svedectvo viery a začalo sa ich obrátenie. Don Titus žil vo väzení medzi

laikmi, ktorí boli od Cirkvi najvzdialenejší, ktorí najviac potrebovali pomoc.

Učiteľ v prekonávaní prekážok

Dnes je trend odstraňovať deťom a mladým zo života prekážky. Ako mladý profesor chémie a prírodných vied pri ťažkých príkladoch pobádal mladých rozmyšľať, pozeráť sa na problém z inej strany. Tak tomu bolo nielen v škole, ale aj pri tajných prechodoch cez hranice. Don Titus chápal, že mladí potrebujú investovať energiu do niečoho, čo navždy bude stáť za to. Neodstraňoval prekážky z cesty, ale čelil im spolu s mladými, chránil ich, viedol ich cez rieku až do Turína, riskoval pre nich veľmi veľa.

Nik nemá väčšiu lásku...

Ďalšia aktuálnosť tkvie v jeho príklade prejsť od lásky citovej (afektívnej) k čin-

nej (efektívnej). V slovách afektívna – efektívna je rozdiel len v jednej hláske, ale rozdiel je zjavný. Vo svojom živote plnom bolesti don Titus nezakúšal mnoho pozitívnych emócií, ale pochopil, že milovať znamená dať život za druhých. Toto svedectvo je pre rodiny a laikov veľmi dôležité.

Duchovné otcovstvo

Andrej Dermek, tajný provinciál saleziánov, v kázni na pohrebe dona Titusa prirovnal jeho život k stromu, na ktorom vykvitlo kňazstvo ďalších. Don Titus nechcel byť na piedestáli, dal priestor ďalším, aby mali život, chcel pomôcť druhým nájsť svoju cestu, realizovať svoje povolanie. To je jeho duchovné otcovstvo, ktoré pokračuje dodnes. ■

Titus, prvý zľava, v skupine laikov na liečení v Mariánskych Láznach asi v roku 1967

Organizačné informácie

Kompletné podrobné organizačné informácie nájdete aj na www.tituszeman.sk. Organizátori (Saleziáni don Bosca a Bratislavská arcidiecéza) si vyhradujú práva na zmenu programu a usmernení.

Čo si treba vziať, ak idete na svätú omšu blahorečenia do Petržalky alebo na svätú omšu na poďakovanie za blahorečenie do Vajnor?

- ▲ osobné doklady (občiansky preukaz a zdravotnú kartičku);
- ▲ dostatok vody na pitie pre seba, lebo je možné, že sa na mieste zdržíte aj viac ako tri hodiny;
- ▲ ak máte predpísané pravidelné užívanie liekov, nezabudnite si ich vziať tak, aby ste ich mohli v danom čase požiť;
- ▲ v prípade nepriaznivej predpovede počasia si prineste ochranu proti dažďu (lepšie je pršíplášť, dáždnikom budete zacláňať výhľad seba aj iným);
- ▲ môžete si vziať malú skladáciu stoličku alebo karimatku, ak si budete chcieť sadnúť (priestranstvo je lúka).

Ako to bude v Bratislave-Vajnoroch v nedeľu 1. októbra?

- ▲ Pri organizácii slávnosti pomáhajú dobrovoľníci, bezpečnostné a usporiadateľské služby, zdravotníci, polícia. Prosíme, aby ste rešpektovali ich pokyny.
- ▲ Svätá omša na poďakovanie za blahorečenie bude prebiehať na pódium na námestí pred farským kostolom.
- ▲ V prípade zdravotného problému kontaktujte najbližšieho

Ako to bude v Bratislave-Petržalke v sobotu 30. septembra?

- ▲ Pri organizácii slávnosti pomáhajú dobrovoľníci, bezpečnostné a usporiadateľské služby, zdravotníci, polícia. Prosíme, aby ste rešpektovali ich pokyny.
- ▲ Pre lepšie prežitie samotnej slávnosti budú na mieste konania blahorečenia k dispozícii brožúrky s textami svätej omše a piesní.
- ▲ Svätá omša blahorečenia bude prebiehať na veľkom pódium, pre verejnosť budú pripravené sektory, na označenom mieste bude aj možnosť sviatosti zmierenia.
- ▲ Po skončení svätej omše bude možnosť uctiť si relikvie nového blahoslaveného.
- ▲ V prípade zdravotného problému kontaktujte najbližšieho usporiadateľa, zdravotníka alebo príslušníka policajného zboru.
- ▲ Na priestranstve sa bude nachádzať cisterna s pitnou vodou, napriek tomu odporúčame priniesť si so sebou dostatok pitnej vody.
- ▲ Straty a nálezy prosíme oznámte v Infostánku, ktorý nájdete riadne označený.

usporiadateľa, zdravotníka alebo príslušníka policajného zboru.

- ▲ Na priestranstve sa bude nachádzať cisterna s pitnou vodou, napriek tomu odporúčame priniesť si so sebou dostatok pitnej vody.
- ▲ Straty a nálezy prosíme oznámte v Infostánku, ktorý nájdete riadne označený.
- ▲ Program blahorečenia má duchovný a liturgický charakter, preto vás žiadame, aby ste neprinášali na priestranstvo slávenia žiadne vlajky, transparenty, tlačoviny či iné rôzne propagačné materiály.
- ▲ Požívanie drog a iných omamných látok, ako aj fajčenie, je v priestoroch konania programu blahorečenia zakázané.

▲ Program blahorečenia má duchovný a liturgický charakter, preto vás žiadame, aby ste neprinášali na priestranstvo slávenia žiadne vlajky, transparenty, tlačoviny či iné rôzne propagačné materiály.

▲ Požívanie drog a iných omamných látok, ako aj fajčenie, je v priestoroch konania programu blahorečenia zakázané.

k slávnosti blahorečenia

DOPRAVNÉ POKYNY

Ak bývate v Bratislave alebo tam pobudnete celý víkend, prípadne ak pricestujete vlakom, na prepravu na jednotlivé časti programu použijete linky MHD:

- Na vigíliu do Katedrály svätého Martina odporúčame vystúpiť na zastávke Most SNP – na tejto zastávke stoja električky číslo 4 a 6 a autobusy číslo 28, 29, 30, 37, 50, 70, 88, 91, 133, 191 a 901.
- Na svätú omšu blahorečenia v Petržalke odporúčame vystúpiť na zastávke Topoľčianska – na tejto zastávke stoja autobusy číslo 92, 95, 97, 99 a 192. Druhou možnosťou je vystúpiť na zastávke Technopol – na tejto zastávke stoja autobusy číslo 83, 92, 95, 97, 98, 99 a 192.
- Na slávnostný ceremoniál v HANT Aréne odporúčame vystúpiť na zastávke Bajkalská – na tejto zastávke stoja autobusy číslo 39, 53, 61, 63, 74, 75, 78, 98 a trolejbusy číslo 204 a 205.
- Na svätú omšu poďakovania do Vajnor odporúčame vystúpiť na zastávke Miestny úrad Vajnory (MiÚ Vajnory) – na tejto zastávke stoja autobusy číslo 53 a 153.

Ak pricestujete do Bratislavy autom alebo autobusom

- Na vigíliu do Katedrály svätého Martina: v okolí katedrály organizátori nezabezpečujú možnosť parkovania.
- Na svätú omšu blahorečenia v Petržalke: záchytné parkoviská pre autá a autobusy budú pri OC Danubia (Panónska cesta 38/A) a OC Tesco Extra (Panónska cesta 25). Obidve parkoviská sú v pešej dostupnosti od miesta konania blahorečenia. Žiadame vodičov osobných automobilov, aby sa nesnažili dostať vozidlom do tesnej blízkosti miesta konania blahorečenia. V sobotu 30. 9. budú kvôli konaniu blahorečenia uzatvorené v Petržalke ulice: Tupolevova, časť Ulice Iljušinova a Ulica Pajštúnka (v časti od Jantárovej cesty po križovatku s Jiráskovou).
- Na slávnostný ceremoniál v HANT Aréne: v okolí HANT Arény organizátori nezabezpečujú možnosť parkovania.
- Na svätú omšu poďakovania do Vajnor: ako záchytné parkovisko pre autá a autobusy bude slúžiť plocha športového letiska na začiatku Vajnor. Žiadame vodičov, aby rešpektovali všetky pokyny usporiadateľov a polície.

VSTUPENKY

- Na modlitbovú vigíliu v piatok, na pontifikálnu svätú omšu blahorečenia v sobotu a na ďakovnú svätú omšu v nedeľu JE VSTUP VOĽNÝ!
- Na slávnostný ceremoniál do HANT Arény je vstup možný iba s platnou vstupenkou. Vstupenky sa budú dať zakúpiť cez webstránku ticketportal.sk začiatkom septembra. Na mieste sa lístky už nebudú dať zakúpiť. Vstupenku potrebuje každá osoba staršia ako 6 rokov. Osoby mladšie ako 12 rokov majú povolený vstup iba v sprievode dospelých osoby.

PRIAME PRENOSY

Katolícka TV Lux prinesie priame prenosy zo všetkých častí programu blahorečenia. Z pontifikálnej svätej omše prinesie priamy televízny prenos aj RTVS a rozhlasový prenos prinesú Rádio Regina a tiež Rádio Lumen. Priamy prenos cez RTVS bude možné sledovať naživo aj prostredníctvom internetového vysielania na stránkach rtvs.sk.

INFOLINKA

Počas celého víkendu blahorečenia bude fungovať infolinka, na ktorej vám budeme poskytovať bližšie organizačné informácie, informácie o parkovaní a tiež budete môcť na ňu nahlásiť prípadné zdravotné problémy. Telefónne číslo infolinky zverejníme na webstránke www.tituszeman.sk v druhej polovici septembra.

PODPORTE PRÍPRAVU BLAHOREČENIA

Prípravu celej slávnosti blahorečenia môžete podporiť svojím milodarom na číslo účtu: SK31 5200 0000 0000 1718 7510 Ďakujeme vám. Za všetkých podporovateľov prípravy blahorečenia slúžime každý týždeň svätú omšu.

Posledný z prvých zachránených don Medard Štepanovský

* 7. júna 1927 – † 12. augusta 2017

Spracoval: rhsdb | Foto: archív

V júni oslávil 90 rokov, za svoje kňazstvo vďačil donovi Titusovi. Veľmi sa tešil na jeho blahorečenie, no bude ho sláviť už vo večnosti. V sobotu 12. augusta zomrel v Buxheime slovenský salezián don Medard Štepanovský, posledný spomedzi prvých zachránených.

„Najprv mi prišiel telegram od dona Titusa: Príď, Viliam je ťažko chorý. Šiel som teda tam, že aspoň niekto bude na pohrebe. Tu stretnem na stanici Kmotorku a pýtam sa, či aj on dostal telegram. Prišli sme do nemocnice a tam don Vagač taký vitálny, lebendig po nemecky. A potom prišiel don Zeman. (...) Až do Moravského Svätého Jána sme cestovali vlakom, kde sme vystúpili a čakali na prevádzáčov, ktorí nás potom viezli k Morave. Tam sme sa povyzliekali, veď na druhej strane sme museli mať suché veci na sebe. Držali sme si ich nad hlavou a prebrodili rieku. Voda nám bola iba po hrud.“

Don Medard Štepanovský pochádza z Oreského, okres Senica, kde sa narodil 7. júna 1927. Medzi dedinskými chlapcami sa hovorilo, že v Šaštíne na gymnáziu sa chodí tri razy denne do kostola, preto najprv nechcel ísť k saleziánom. Napokon predsa však šiel, ako 18-ročný vstúpil do noviciátu a v roku 1946 zložil vo Svätom Beňadiku svoje prvé reholné sľuby. V Trnave na gymnáziu, kde pokračoval v štúdiu, spoznal dona Titusa. „Bol taký ľudský, taký milý, všetci sme ho mali radi,“ spomínal si na neho. Po barbarskej noci bol aj mladý salezián Medard medzi tými, ktorých don Titus vybral do prvej ilegálnej výpravy cez rieku Moravu. Odprevadil ich až do Turína, kde Medard pokračoval v štúdiu. V lete 1952 zložil večné sľuby a šiel do Buxheimu, aby sa učil nemčinu. Sám si spomína, že na konci kurzu si povedal, že sa nikdy do Nemecka nevráti. Keď bol 1. júla 1956 vysvätený za kňaza, hneď ho práve kvôli nemčine, ktorú ovládal, poslali „naspät“ do juhonemeckého Buxheimu. Toto malé mestečko sa mu stalo na dlhých 61 rokov domovom.

Na saleziánskom gymnáziu Marianum vyučoval latinčinu, umenie, ale aj prácu v dielni. A, samozrejme, náboženstvo. Najradšej pracoval so študentmi práve v dielni, kde mladých zaučal pracovitosti. Bol preto veľmi obľúbený. Pôsobil aj ako vychovávateľ na internáte pri gymnáziu. Vždy bol medzi mladými, priateľský i náročný. Až do staroby, hoci sa neskôr už ťažšie pohyboval, veľmi rád chodil medzi študentov. Dlhých dvanásť rokov bol tiež farárom v susednom Heimertingene. Aj tam sa zapísal svojou ľudskosťou a priateľstvom. Nedeľa pre neho znamenala predovšetkým sláviť Eucharistiu so spoločenstvom veriacich.

Bol tiež veľmi rád medzi spolubratmi – ako hovorieval – „byť tu s vami“ – v ko-

munite. Ešte niekoľko dní pred smrťou sa tešil zo spoločného komunitného výletu. Po páde komunizmu veľmi rád chodieval pravidelne na návštevy do rodiska. V ostatných mesiacoch prežíval veľkú radosť z toho, že jeho „záchrana“ – don Titus – bude blahorečený, a tešil sa, že bude pri tom. Boh mu doprial sláviť tento dar už vo večnosti.

Pohreb dona Štepanovského sa konal 18. augusta 2017 v Buxheime, kde je na miestnom cintoríne aj pochovaný. ■

Ako prežívajú svoje štúdium teológie mladí slovenskí saleziáni v Turíne?

Autorka: Terézia Liptáková | Foto: archív

Už niekoľko rokov sa saleziánska formácia ponáša na tú, ktorú absolvoval aj don Titus Zeman či tí, ktorých previedol za hranice. Mladí slovenskí saleziáni, ktorí sa chcú stať kňazmi, absolvujú celé svoje teologické štúdiá väčšinou v Taliansku. Niekoľko rokov tak strávia v kolíske saleziánskej rodiny v meste Turín, kde don Bosco založil prvé oratórium, postavil Baziliku Panny Márie Pomocnice a nemajú to ďaleko ani do jeho rodiska v Becchi.

Tento rok absolvujú posledný rok svojich štúdií štyria saleziáni, už diakoni, a k nim sa pridajú noví štyria, ktorých čaká prvý ročník. Tým „ostrieľanejším“ sme položili niekoľko otázok.

Keby si mal jednou vetou opísať obdobie od začiatku (kedy si sa rozhodol, či pôjdeš k saleziánom) doteraz, čo by si napísal?

Marek Pančura: Jedno veľké, nečakané dobrodružstvo a veľká škola života.

Marek Vaško: Obdobie od začiatku formácie doteraz bolo pre mňa neuveriteľne veľké dobrodružstvo, ktoré som si pred tým ani vo sne nevedel predstaviť. Obdobie plné očisťovania, radosti, víťazstiev i prehier, rastu a prehlbovania vzťahu s naším Šéfom hore.

Peter Roth: Moja cesta povolania nebola jednoduchá. Chcel som sa zasvätiť Bohu hneď po maturite, no Pán Boh mal iný plán. Prišlo vážne ochorenie a po ňom rozhodnutie dokončiť vysokú školu. Až po nej sa začala aktuálna cesta povolania.

Čo pre teba znamenajú na tvojej „saleziánskej ceste“ teologické štúdiá?

Marek Pančura: Ukazujú mi, aký veľký a úžasný je Boh, a pomáhajú mi očisťovať a prehlbovať moju osobnú vieru a vzťah s Bohom.

Marek Vaško: Teológia je druhá škola v mojom živote, ktorá ma bavila. Po-

máha mi rásť nielen intelektuálne, ale prehlbuje najmä môj vzťah s Bohom. Lebo teológia sa študuje nielen v laviciach, ale najmä na kolenách, v kaplnke. Aj keď kvôli jazyku to nie je vždy ľahké.

Peter Roth: Na začiatku som myslel, že štúdiá sú na to, aby som mal čo dávať ďalej. Po čase som pochopil, že ja sám si mám urobiť vlastnú syntézu na otázku: kto je Boh (v mojom živote)?

Áké má podľa teba výhody, že študuješ teológiu práve v Taliansku?

Marek Pančura: Určite to, že sme na miestach, kde žil a pracoval don

blémy v apoštoláte, ktoré nás dobehnú aj tu, na Slovensku.

Peter Roth: Priznám sa, že spočiatku som bojoval s myšlienkou ísť študovať do Talianska: v cudzej reči, v cudzom prostredí. S odstupom času vidím kvalitu teologických vedomostí, ktoré nadobúdam. Tento základ bude potrebné stále rozširovať a znalosť taliančiny mi v tom bude veľkou devízou.

Čo ti dáva fakt, že môžeš žiť na miestach, kde sa začínalo saleziánske dielo?

Marek Pančura: Pre mňa osobne je to veľký dar môcť sa každý týždeň pomodliť pri urne dona Bosca, je to silný a cenný moment v mojom duchovnom živote. Veľmi rád navštevujem miesta, ktoré sú úzko späté s donom Boscom.

Marek Vaško: Toto je pre mňa najväčšie bohatstvo, ktoré sa snažím načerpať. Dýchať vzduch, ktorý dýchal don Bosco, nechať sa trochu nakaziť talianskym temperamentom, veselosťou, srdečnosťou. Pobyt tu mi veľmi pomohol viac spoznať dona Bosca, jeho

srdce i jeho mentalitu.

Peter Roth: Týždenne sa chodievame modliť do Baziliky Panny Márie Pomocnice, ktorá sa nachádza v blízkosti prvého oratória dona Bosca. Vidieť pútnikov z celého sveta prichádzať na tieto miesta je pre mňa znamením, ako ďaleko sa dostala charizma nášho zakladateľa. ■

Bosco. To je ohromný dar a stimul. A aj kultúrna a náboženská situácia v Taliansku je príležitosťou načerpať obohacujúce nápady do pôsobenia na Slovensku.

Marek Vaško: Veľmi mi to otvorilo obzory, mám možnosť spoznať množstvo ďalších spolubratov od Srí Lanky až po Ameriku. Pripravuje ma to tiež na pro-

Titus salezián kňaz

Spracoval: rhsdb | Foto: archív SDB

V roku 1940, 23. júna, sa Titus v Turíne stal kňazom. Nadišli roky jeho kňazského pôsobenia, naplnené prácou s mladými, vyučovaním na škole, ale prepletené aj rodinnými udalosťami a zmenami v politickom živote krajiny. Fotografický archív saleziánov ponúka nahliadnúť aj do týchto rokov.

Novokňazské požehnanie

Na vytúžený deň Titusových primícií 4. augusta 1940 sa zišla celá vajnorská farnosť, Zemanových rodina a prišiel aj biskup Michal Buzalka, ktorému Titus ministroval ako chlapec. Na záver primičnej omše si aj tento biskup kľakol, aby počkal, kým novokňaz dá požehnanie otcovi Jánovi (na fotke), mame Agneši a potom jemu. Tam, kde vo Vajnoroch stál primičný oltár, dnes stojí dvojramenný kríž – pamiatka na návštevu Jána Pavla II. z roku 1990.

Titus Zeman udeľuje novokňazské požehnanie svojmu otcovi, kostolníkovi Jánovi Zemanovi (vidno jeho ruku, ako sa prežehnáva). Vedľa otca kľáči mama Agneša a v popredí biskup Michal Buzalka.

16. máj 1948 Vajnory – don Titus (v okuliaroch) pochováva svoju mamu

Na pohrebe svojej mamy

Uprostred mája roku 1948 zomiera Titusova mama Agneša. Titusa zavolali z Trnavy. Z vlakovkej stanice v Rači priam letel do Vajnor. Bol 12. máj. Don Titus požehnal jej telo a o štyri dni vykonal pohrebné obrady. Nebolo to pre neho ľahké. V roku 1940 pred svojou vysviackou prosil Pána, aby jej predĺžil život tým, že vezme z jeho rokov. Obaja zomreli ako 54-roční.

Sfaby štyria mušketerieri

Fotografia z čias Titusovho pôsobenia na biskupskom gymnáziu v Trnave ho zobrazuje medzi blízkymi spolubratmi. Zľava don Andrej Dermek, don Titus, don František Reves (1911 – 1997, po Titusovom uväznení on pokračoval v organizovaní tajných prechodov saleziánov do zahraničia) a don Jozef Evinic. Okolnosti, miesto a udalosť, kedy fotografia vznikla, nepoznáme, ale výraz na tvárach štyroch saleziánov prezrádza, že medzi nimi vládlo priateľstvo.

Zľava: don Andrej Dermek, don Titus, don František Reves a don Jozef Evinic

Čo ne-povedia fotografie (3)

Don Titus, dole v strede, priateľsky objíma pravou rukou dona Andreja Dermeka

Brat medzi bratmi

V archíve saleziánskej provincie sa nachádzajú tri fotografie z jedného výletu viacerých saleziánov. Na tejto fotografii vidíme Titusa (dole v strede) spolu s ďalšími v lese. Po svojej pravici má priateľa dona Andreja Dermeka (1915 – 2003), ktorý bol s ním neskôr vo väzení a na Titusovom pohrebe sa s ním lúčil už v úlohe provinciála saleziánov. Úplne vpravo na fotografii stojí don Jozef Evinic (1913 – 1994). S Titusom boli spolu od noviciátu a stretli sa aj ako kňazi na trnavskom biskupskom gymnáziu.

Kaplán v Šenkviaciach

Na jar roku 1949 komunistický režim zatvoril štyri saleziánske domy s internátmi, medzi nimi aj dielo biskupského gymnázia v Trnave, kde don Titus pôsobil. Provinciál saleziánov don Jozef Bokor (1897 – 1968) prezieravo poslal niektorých spolubratov po dohode s biskupmi na pomoc do diecézy. Don Titus sa dostal za kaplána do Šenkviac, kde bol farárom o rok starší Alfonz Paulen (1913 – 1954). Vyučoval tu náboženstvo, vysluhoval sviatosti a pre svoju ľudskosť sa rýchlo zblížil nielen s deťmi, ale aj s učiteľským zborom. Fotografia je zo školského roku 1949/1950.

Don Titus, prvý dole zľava, ako učiteľ na strednej škole v Šenkviaciach v školskom roku 1949/1950

S mladými spolubratmi na Priehrade mládeže; zľava: Bohumil Fiala, Pavol Tuna, don Titus a Jozef Sersen

Na Priehrade mládeže

Po tom, ako komunisti v apríli 1950 zatvorili všetky mužské kláštory, mladí saleziáni sa dostali v lete na budovanie Priehradu mládeže pri Púchove. Don Titus sa o nich zaujímal a vybral sa za nimi aj na priehradu. Aby nebol nápadný, obliekol si modrú mládežnícku košeľu. Mal tam pre spolubratov svätú omšu a povzbudzoval ich vo vernosti v povolání. Fotografia je z leta 1950. Zľava: Bohumil Fiala, Pavol Tuna (1926 – 2004), don Titus a Jozef Sersen (1913 – 2006). To leto úplne zmenilo Titusov život. Posledný augustový deň začne svoju prvú výpravu so šiestimi mladými saleziánmi cez rieku Moravu smerom do Turína. V tej druhej, v októbri, odíde aj klerik Pavol Tuna.

V Maďarsku majú vďaka „Šándor efektu“ každý rok povolania. Nastane aj „Zeman efekt“?

Spracovala: z ANS Terézia Liptáková | Foto: ANS

Maďarská saleziánska provincia svätého Štefana Uhorského je s počtom saleziánov 34 najmenšou provinciou na svete.

Na veľkom poklese povolaní sa podpísal najmä komunistický režim, ktorý z krajiny s viac ako 200 saleziánmi spravil krajinu, do ktorej od roku 2004 prichádzali misionári, aby prebudili život saleziánskej rodiny. Vďaka Indom, Poliakom a Vietnamcom sa znova podarilo otvoriť niekoľko dôležitých diel. Dnes počet povolaní opäť narastá. Salezián Gejza Nadudvari, ekonóm provincie, hovorí o tomto prebudení zasväteného života ako o „Šándor efekte“.

Naša prítomnosť v krajine sa začala v roku 1913. Ako saleziáni sme v roku 1989 obnovili niektoré naše staré tradičné strediská a štruktúry a založili sme tiež úžasný dom v Kazinbarcika. Je to komunita vo východnom Maďarsku, v jednom z najzaostalejších regiónov, najviac postihnutých komunizmom, kde sa tiež nachádza veľká rómska komunita. S Božou milosťou sa nádherná misia za niekoľko rokov vyvinula do veľkej odbornej školy pre najchudobnejších, farnosti a strednej školy a je v súčasnosti najsilnejším a najvýznamnejším saleziánskym dielom v Maďarsku.

Na saleziánskych zasvätených povolaniach sa u nás po blahorečení nášho saleziána koadjútora Štefana Šándora v roku 2013 prejavil „Šándor efekt“. Je to blahoslavený, ktorý nevykonával výnimočné veci, no ako svätý František Saleský či don Bosco dosiahol duchovnú výšku v napĺňaní svojich povinností.

V tom čase som bol jediným koadjutorom v Maďarsku, toto povolanie veľmi neimponovalo mladým ľuďom, považovali ho len za prechod ku kňazstvu. Dnes je osobnosť Štefana Šándora široko známa mladým ľuďom a tí, ktorí nikdy neuvažovali nad kňazským povolaním, môžu ochotne odpovedať na Božie volanie stať sa saleziánom koadjutorom. Je to skutočne viac požehnanie z neba než výsledok ľudského úsilia, pretože odkedy máme blahoslaveného Štefana Šándora, máme každý rok aspoň jedno povolanie k zasvätenému životu saleziána laika a sme stále požehnávaní novými saleziánskymi novicmi! ■

Kto bol Štefan Šándor

Štefan Šándor sa narodil 26. novembra 1914 v malom mestečku Szolnok, približne sto kilometrov od Budapešti. Už od svojho detstva bol priateľský, veselý, rozvážny a srdečný. Dona Bosca spoznal prostredníctvom časopisu Bolletino Salesiano (na Slovensku Don Bosco dnes) a hneď sa cítil priťahovaný saleziánskou charizmou. Prvé rehoľné sľuby zložil 8. septembra 1940 ako salezián koadjutor. V roku 1949 komunistický režim v štáte skonfiškoval všetky cirkevné majetky a začalo sa prenasledovanie. Štefan Šándor musel opustiť saleziánsku tlačiareň, kde vtedy pôsobil, no namiesto úteku na Západ zostal v krajine, aby mohol pokračovať v práci pre maďarskú mládež. Dokázal si nájsť zamestnanie vo fabrike a tajne, no nebojácne zotrval vo svojom apoštoláte, aj keď vedel, že koná striktné zakázanú aktivitu. V júli 1952 ho zatkli v práci, potom ho už spolubratia nikdy viac nevideli. Oficiálne dokumenty ozrejmujú, že bol odsúdený na smrť a obesený 8. júna 1953. Mučeníka za vieru Štefana Šándora vyhlásili za blahoslaveného v Budapešti 19. októbra 2013.

Titus vždy vd'ačný Panne Márii

Autor: rhsdb | Foto: archív

V životnom, saleziánskom a kňazskom príbehu dona Titusa má silné miesto Panna Mária. Doma v rodine a neskôr v saleziánskom prostredí sa naučil milovať ju, vzývať ju. A jeho skúsenosť je príkladom aj pre nás.

Sedembolestná v Šaštíne – uzdravený chce byť jej synom

Mal desať rokov, no bol chorý a nemohol ísť na púť do Šaštína. Tak aspoň prosil príbuzných, aby sa za neho modlili. Po štyroch dňoch pred domu vyzeral, či sa už pútnici vracajú. Vo chvíli, ako uzrel kríž a zástavy procesie, náhle vyzdravel. Panna Mária ho uzdravila. V jeho srdci sa zrodilo rozhodnutie zasvätiť sa jej: „Budem navždy jej synom!“

Pomocnica v Turíne – vzývať ju a ďakovať

Ako dvanásťročný pri nástupe do gymnázia saleziánov v Šaštíne povie: „Je tu Matka všetkých matiek – najsvätejšia Panna Mária Pomocnica – a ona bude mojou matkou!“

Po rokoch, keď 4. novembra 1950 doputoval s druhou skupinou klerikov a kňazov do Turína, šli rovno do Baziliky Márie Pomocnice. Jeden z prítomných, salezián Andrej Paulíny, neskôr spomínal, čo im všetkým Titus pred obrazom Pomocnice povedal: „Drahí bratia, priamo na vlastnej koži sme zakúsili to, čo povedal don Bosco: Dôverujte Panne Márii a uvidíte, čo sú zázraky. Naša cesta bola veľmi ťažká a zdalo sa, že sa nám nepodarí, ale pri prechode cez rieku sme všetci vzývali Panu Máriu Pomocnicu a ona nás priam zázračne zachránila. Buď jej za to vďaka.“

Všetko jej zveroval

Aj 9. apríla 1951 ráno, keď sa tretej skupine nepodaril prechod cez rieku Moravu, práve vo chvíli, keď na neho už mierili vojaci zbraňami a zatýkali ho, Titus sa obracia k Panne Márii. Svedok si spomína, že Titus iba povedal: „Panna Mária, a čo teraz?“ A tým jej všetko zveril. ■

ZO SRDCA ĎAKUJEME

Proces blahorečenia dona Titusa Zemana trval od roku 2010 do roku 2017. Saleziáni don Bosca na Slovensku chcú verejne vyjadriť vďaku tým, ktorí na procese pracovali:

don Pierluigi Cameroni, generálny postulátor saleziánov, ICDr. Jozef Slivoň SDB, vicepostulátor procesu, Ing. Michal Titus Radošínský – synovec dona Titusa (v jeho osobe ďakujeme aj všetkým príbuzným za ich spoluprácu), P. Zdisław Józef Kijas OFMconv., relátor kauzy, PhDr. Ludovica Maria Zanet, PhD., a Ing. Helena Barátová, spoluautorky Pozícia o mučeníctve dona Titusa, Mgr. Mária Žebiková, ICDr. JUDr. Jozef Kemp, PhD., ICLic. Milam Čaniga, ThDr. Milan Urbančok SDB, ThDr. Peter Slepčan, Mons. ICDr. Tibor Hajdu, PhD., Mgr. Lukáš Uváčik, PhD. Róbert Letz, PhD., † PhDr. Františka Čechová, PhD., Mgr. Peter Sandtner, Mgr. Marián Babirát, ThDr. Zlatko Kubanovič, PhD., SDB, Ing. Margita Ravingerová, Andrea Ravingerová, Margita Múčková, RNDr. Renáta Blažeková, PhD., MUDr. Andrea Škublová, Mgr. Terézia Valúšková, Prof. MUDr. František Novomeský, PhD., Doc. MUDr. František Štuller, PhD., MUDr. Rudolf Kotula, Marta Nedelková, Martin a Monika Drgoňovci, Ing. Gabriela Petrášková, MUDr. Jana Murínová, Mgr. Klaudia Valúšková, Ing. Tomáš Valúšek, Andrej Valúšek, Mgr. Adela Grelíková, Ing. Anna Štvrtecká, Mgr. Elena Dušková, Katarína Stašáková, Mgr. Jozef Kajan, Mgr. Eva Kajanová, Juraj Kajan, Mgr. Katarína Kajanová, Katarína Tóthová, Atilla Tóth, Peter Múčka, JUDr. Pavol Bixacký.

Celý proces, rozširovanie poznania a úcty k nášmu blahoslavenému i samotnú slávnosť blahorečenia podporili svojimi finančnými milodarmi i duchovnými obetami a modlitbami tisícky vás, našich dobrodincov, na ktorých denne myslíme v modlitbách a pri svätých omšiach. Aj vám zo srdca ďakujeme a vyprosujeme od Pána hojné milosti. ■

Generálny postulátor saleziánov don Pierluigi Cameroni, v strede, so sestrami dona Titusa, niektorými príbuznými a ďalšími spolupracovníkmi na procese a príprave blahorečenia. Celkom vpravo v úzadí vicepostulátor procesu don Jozef Slivoň.